

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ
Institut mezioborových studií Brno

Internet jako edukační médium

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí bakalářské práce:

doc. PhDr. Bohumíra Lazarová, Ph.D.

Vypracoval:

Marek Roháček

Brno 2012

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma *Internet jako edukační médium* zpracoval samostatně a použil jsem literaturu uvedenou v seznamu použitých pramenů a literatury, který je součástí této bakalářské práce.

Elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné.

V ..... dne .....

.....

Podpis

Poděkování

Děkuji paní doc. PhDr. Bohumíře Lazarové, Ph.D. za velmi užitečnou metodickou pomoc, kterou mi poskytla při zpracování mé bakalářské práce.

Marek Roháček

Obsah

Úvod.....	2
1. Pojem edukace.....	3
1.1. Co je edukace.....	3
1.2. Výchova v rodině.....	3
1.3. Výchovné problémy dětí.....	11
1.4. Zvládání výchovných problémů.....	21
1.5. Institucionální podpora rodičů.....	23
1.6. Dílčí závěr.....	24
2. Pojem Internet.....	25
2.1. Internet jako masmédiu.....	25
2.2. Funkce vyhledávače webových stránek Seznam.....	27
2.3. Internet jako edukační medium.....	28
2.4. Dílčí závěr.....	30
3. Průzkumná část.....	31
3.1. Definice a metoda zkoumaného problému.....	31
3.2. Stanovení kritérií.....	31
3.3. Analýza webových stránek.....	33
3.4. Výsledky analýzy.....	39
Závěr.....	41
Resumé.....	43
Anotace.....	44
Seznam použité literatury.....	45

Úvod

V dnešní době mají rodiče, kteří řeší výchovný problém u svých dětí, možnost obrátit se se svým dotazem o pomoc na různé instituce nebo poradny, nebo si nalézt odpovědi na své otázky v literatuře. Jedním z dalších způsobů jak vyhledat pomoc nebo odpověď na otázku týkající se výchovy a jejich problémů je použití internetu. Internet jako mladé masmédiu plní svoji roli nejen jako široký informační a zábavní kanál, ale také jako nekonečná zásobárna různých laických a odborných rad řešící snad všechny oblasti lidského života, výchovu nevyjímaje. To se týká i dětí, které mají nějaký problém a stydí se o něm hovořit. Vyhledat si řešení na internetu není sice to nejlepší, ale je to jednodušší, co mohou udělat.

K internetu už má podle ČSÚ přístup 56% naší populace nad 16 let (data z druhého čtvrtletí roku 2010)¹ a množství internetových přípojek neustále roste, například počet “cz” domén, podle statistik k měsíci březnu roku 2012 je 925087². Internet je velmi svobodné médium, které nepodléhá skoro žádné regulaci, a je tedy problém se vyznat v odkazech, které nám různé vyhledávače mohou nabídnout. Jedná se o masové médium s obrovským dopadem jak na dospělé, tak i na děti. Navíc se v internetu prolíná hned několik rovin, a to laická, odborná a čím dál tím více i komerční.

Člověk, který hledá pomoc a nebo nějakou odbornou informaci, naráží na spoustu balastu a někdy je velmi těžké najít konkrétní odpověď. Internet je tedy komplikované masmédiu, které sice částečně plní svou funkci edukační, ale může být i zdrojem problémů. Pro jasnou představu a orientaci ve fungování internetu jako edukačního média pojímá se i s na první pohled nekomplikovanou funkcí vyhledávání, se ve své bakalářské práci zaměřím na schopnost najít na internetu pomoc pro řešení výchovného problému.

---

¹ Český statistický úřad, *Kolik domácností v ČR má počítač a internet*, dostupné z:

<http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/kolik_domacnosti_v_cr_ma_pocitac_a_internet>[cit.21.03.2012]

² *Statistiky CZ domén*, dostupné z: <<http://www.domena.cz/statistics.html>> [cit.21.03.2012]

1. Pojem edukace

1.1. Co je edukace

Je-li tato práce zaměřena na **internet jako edukační medium**, je potřeba nejdříve vysvětlit co to edukace je. Edukace je termín, který se objevuje v pedagogice jako výraz související s výchovou. J. Malach v *Obecné pedagogice* při vymezení pojmu výchova píše, že tento pojem odpovídá v širším pojetí anglickému termínu „education“ a zahrnuje výchovu a rozvoj všech stránek jedince, jako je rozvoj rozumový, fyzický, mravní, citový, tedy komplexní rozvoj jeho osobnosti.³

Pedagogický slovník uvádí, že pojem edukace v tom nejobecnějším významu značí jakékoliv učení a výchovu za účasti lidských subjektů nebo zvířat, označuje tak v podstatě jakýkoliv **edukační proces**. Je to tedy například jak vysokoškolské studium, tak i výcvik služebních psů.⁴ *Ve filozofii výchovy znamená edukace proces celkové výchovy vztahující se jen na člověka a termín je tu odvozován z latinského educatio (vychovávání).*⁵ J. Průcha píše o pojmu edukace, jako o termínu označujícím **výchovu a vzdělávání**, který ale není zaměřen jen na vztah mezi učitelem a žákem, ale obsahuje v sobě veškeré procesy výchovy, vzdělávání, instruktáží a profesních tréninků.⁶ Edukace je v podstatě zkrácený výraz pro edukační proces, což je proces, při kterém nějaký subjekt učí jiný subjekt nebo také pokud nějaké zařízení zprostředkovává výuku jinému subjektu, tedy jej vychovává.⁷ V této práci bude subjektem, který vychovává, i když pouze radou a příkladem, právě internet.

1.2. Výchova v rodině

Rodina je první společenství, ve kterém se jedinec po narození ocitá. Psychologové a sociologové o ní hovoří jako o tradiční a primární skupině. Měla by poskytovat

---

³ Malach, J., *Obecná pedagogika*, Ostrava: Ostravská univerzita, 2002, str. 20

⁴ Průcha, J., Walterová E., Mareš J., *Pedagogický slovník*, Praha: Portál, 2009, str. 53

⁵ Průcha, J., Walterová E., Mareš J., *Pedagogický slovník*, Praha: Portál, 2009, str. 53

⁶ Průcha, J., *Moderní pedagogika 2 vydání*, Praha: Portál, 2002, str. 66-67

⁷ Průcha, J., *Přehled pedagogiky: úvod do studia oboru*, Praha: Portál, 2000, str. 16

sociální potřeby mající zásadní význam pro interakci výchovného procesu. Z pozice dítěte nebo vychovávaného jsou za nejdůležitější považovány tyto:

- potřeba bezpečí
- potřeba odezvy
- potřeba sounáležitosti a lásky (náležet ke skupině a být milován)
- potřeba seberealizace
- potřeba obrany sebecitu
- potřeba hry
- potřeba být předmětem pomoci a péče
- potřeba uznání
- potřeba úspěšného výkonu
- potřeba vyhýbání se nezdaru, studu a ponížení
- potřeba afiliace (přátelství)
- potřeba nezávislosti u starších dětí a adolescentů⁸

V podstatě rodina zajišťuje pro své členy mnoho činností, jako jsou hmotné zabezpečení, péče o zdraví, výživa, kulturní návyky a vytváří specifické prostředí pro socializaci a výchovu dětí. Toto prostředí dětem předává kulturní dědictví, usměrňuje je, chrání, podporuje a vštěpuje jim určité morální postoje.⁹ V naší euroamerické kultuře se velice zdůrazňuje vliv rodiny na utváření **osobnosti dítěte**.¹⁰ Osobnost člověka se formuje podle J. Pelikána ve třech formách: první je spontánní utváření, druhé situačně cílené utváření a třetí formou je cílevědomé a systematické utváření osobnosti.¹¹ Tato kapitola se soustředí na třetí formu, protože jejím cílem je změna osobnosti dítěte v chování, jednání a její formování, tedy na výchovu.¹² Od rodiny jako prvního kontaktu se společností je očekáváno, že se v ní dítě naučí chápat pravidla společnosti a své meze¹³, k tomu postupně směřuje výchova od raného věku do dospělosti.

---

⁸ Pelikán, J., *Výchova jako teoretický problém*, Ostrava: Amosium servis, 1995, str. 88

⁹ Kraus, Poláčková, *Prostředí, člověk, výchova*, Brno: PAIDO, 2001, str. 29

¹⁰ Matoušek, O., *Rodina jako instituce a vztahová síť*, Praha: Sociologické nakladatelství, 2003, str. 91

¹¹ Pelikán, J., *Výchova jako teoretický problém*, Ostrava: Amosium servis, 1995, str. 33

¹² Pelikán, J., *Výchova jako teoretický problém*, Ostrava: Amosium servis, 1995, str. 33

¹³ Matoušek, O., *Rodina jako instituce a vztahová síť*, Praha: Sociologické nakladatelství, 2003, str. 92

V raném dětství je rodina jediným světem, které dítě poznává, a utváří si velmi silnou vazbu na své rodiče. Proto je potřeba, aby mu rodina poskytovala všechny možnosti pro vyvážený rozvoj osobnosti.

O psychosociálním vývoji osobnosti bylo sestaveno značné množství teorií, zmiňme zde například Krohovo schéma, které vychází z těchto kritérií:

1. hnací síly, které se uplatňují na jednotlivých věkových stupních:
  - pudy – v raném dětství
  - zájmy – pubescence
  - ideály – adolescence
2. směr zaměření:
  - zaměřenost především k vlastnímu Já – rané dětství
  - vázanost na okolí – pubescence
  - hodnotící zaměřenost k okolí – adolescence
3. převažující vztahy k prostředí:
  - afektivní vzrušivost - rané dětství
  - potřeba poznání, usilující o objektivitu – pubescence
  - potřeba osobního stanoviska k životu – období zrání
4. sociální vztahy:
  - velmi těsná vazba na osoby v okolí - rané dětství
  - uvolnění těchto vazeb – pubescence
  - potřeba nových sociálních vztahů - zrání¹⁴

Díky těsným vztahům v rodině dítě neustále sleduje chování a jednání svého okolí a tím si osvojuje určité normy chování. M. Vágnerová hovoří o dvou úrovních získávání informací, a to:

1. **dítě pozoruje skutečné chování lidí**, napodobuje chování, které vidí, a pokud se situace opakují, dítě si je zobecňuje a zjišťuje jaká pravidla v daném prostředí platí a ty pak ve stejných situacích opakuje.
2. **děti získávají informace o vhodném chování především pomocí verbálního sdělení**, učí se tak jaká pravidla v jeho světě platí, ale také proč je dobré, aby právě tato pravidla platila. V podstatě rodič dítěti neustále vysvětluje například: proč být zticha - abychom nerušili okolí, proč nejíst sníh – abychom nebyli

---

¹⁴ Pelikán, J., *Výchova jako teoretický problém*, Ostrava: Amosium servis, 1995, str. 55-56

nemocní, atd. Dítě potom snadněji normy přijímá, pokud jsou reálná chování a proklamace v souladu.¹⁵

S příchodem do předškolního věku se dítě více zaměřuje na svůj nejbližší svět a na pravidla, která v něm platí. Rodiče se stávají ideálem, kterému se chce dítě podobat a se kterým se identifikuje.¹⁶ Způsob učení v tomto věku je hra, děti zkusí hrát různé role, které vidí v rodině a učí se je svým způsobem zvládat. Přijímají tím tak normy a platný řád ve světě dospělých.¹⁷

Velmi důležité pro vývoj osobnosti dítěte a pro jeho výchovu jsou pozice zastávané rodiči při výchově svých dětí. Základní typologii rodičovských pozic, kterou znázorňuje následující tabulka, zpracoval polský psycholog Jozef Rembowski.¹⁸

Typologie rodičovských pozic

Typ pozice	Charakter. slovní vyjádření	Způsob jednání s dítětem	Vliv na rozvoj osobnosti dítěte
Akceptace a láska	„Dítě je středem mého zájmu“	Něha, činnosti s dítětem	Pocit bezpečí normální vývoj osobnosti
Zjevné odmítnutí	„Nenávidím to dítě nebudu se jím vzrušovat“	Nezájem, tvrdost, vyhýbání se kontaktům	Agresivita, zločinnost, emocionální nevyvinutost osobnosti
Přílišná náročnost	„Nechci dítě takové, jaké je“	Kritéria, nedostatek pochval, neustálé napomínání a hledání chyb	Frustrace, nedostatek sebedůvěry
Přehnaná péče A starostlivost	„Udělám všechno pro dítě, obětuji mu svůj život“	Přílišná péče, dělání všeho pro i za dítě při současném omezení svobody	Infantismus zvláště v sociálních vztazích, neschopnost samostatnosti

¹⁵ Vágnerová M., *Vývojová psychologie*, Praha: Portál, 1999, str. 68

¹⁶ Vágnerová M., *Vývojová psychologie*, Praha: Portál, 1999, str. 92

¹⁷ Vágnerová M., *Vývojová psychologie*, Praha: Portál, 1999, str. 92

¹⁸ Pelikán, J., *Výchova jako teoretický problém*, Ostrava: Amosium servis, 1995. str. 180

Nejen z poznatků této tabulky vyplývá, že ideální přístup k dítěti je akceptace a láska, které vedou k normálnímu a bezproblémovému vývoji dítěte. Většinu pozitivních rysů rodiny pro zdravý vývoj a výchovu dítěte v rodině shrnul J. Pelikán následovně:

- *milující, laskavé, chápající, ale přitom náročné působení na osobnost dítěte,*
- *působení, vycházející z pochopení individuality daného dítěte a tuto individualitu respektující,*
- *sjednocení rodičů i starších sourozenců v hlavních požadavcích na dítě při respektování stanovisek druhého partnera (neměnit jeho rozhodnutí i v případě nesouhlasu s ním, ale bez přítomnosti dítěte konzultovat vše mezi rodiči a snažit se o sblížení stanovisek k výchově),*
- *na dítě se dívat jako na partnera interakce, ne jako na její objekt,*
- *přednost by měla mít výchova akční, ve společných činnostech, ne „výchova“ verbální,*
- *požadavky na dítě by měly být podloženy jeho zkušenostmi, nebo by se o jeho chápání měly aspoň opírat tak, aby je pochopil z logiky situace, ne pouze z verbálního pokynu dospělého,*
- *přiměřenost požadavků vzhledem ke skutečným schopnostem a předpokladům dítěte (nepřepínat, nepřeceňovat, ale také nepodceňovat),*
- *s narůstáním práv dítěte rostou i jeho povinnosti a odpovědnost i vůči rodině, jeho podíl na chodu rodiny,*
- *významná je otevřená atmosféra, která dává dítěti pocit jistoty, protože zná „pravidla hry“,*
- *v rodině nachází dítě oporu, ví, že se může se svými problémy svěřit a bude dosti trpělivosti k naslouchání i ochoty k pomoci, nachází zde i citovou odezvu,*
- *rodiče berou problémy svých dětí, i když se jim zdají nepodstatné, vážně, protože pro děti jsou jejich problémy stejně závažné, jako pro dospělé ty jejich,*
- *výchova v rodině vytváří atmosféru, v níž se děti učí svobodě (myšlení, rozhodování, jednání), ale i zodpovědnosti,*
- *spolu s tím se děti postupně učí samostatnosti, rodiče nedělají za ně činnosti, které jsou děti schopny vykonat sami,*
- *rodina je primárním prostředím pro získávání sociální zkušenosti v komunikaci s druhými, kde se děti učí respektovat druhé, tolerovat je, chápat jiné názory,*

obhajovat názory své, pomáhat potřebným, nést spoluzodpovědnost, kooperovat, řídit i podřizovat se,

- *správná výchova v rodině neodstraňuje z cesty dítěte překážky, pokud je v jeho silách třeba i s pomocí dospělých je překonat, ale učí jej, jak se s nimi vypořádat, jak překonat i sebe sama (vůle, houževnatost)*
- *rodina je také primárním prostředím, které působí na utváření obrazu světa ve vědomí dítěte, systému hodnot a preferencí, životní orientace.¹⁹*

Pokud některé z těchto rysů chybí, nebo je příliš dominantní, dochází k narušení vývoje osobnosti dítěte a jeho výchovy, dochází k frustraci, která má za následek výchovné problémy dětí, jenž je potřeba řešit.

Ovšem nejen potřeby dětí, ale i výchovný styl a přístup k výchově mají vliv na utváření osobnosti dítěte. Styl, nebo raději **způsob výchovy**, je klíčovým momentem ve výchově: K tomuto tématu významně přispěl americký psycholog K. Lewin.²⁰ Po své emigraci z předválečného Německa do Spojených států na něj velmi silně zapůsobil rozdíl přístupu k dětem a mládeži mezi Německem a Spojenými státy. Tyto rozdíly v roce 1939 experimentálně zpracoval a se svými spolupracovníky došel k těmto závěrům:

- Při **autokratickém vedení výchovy**, kdy vychovatel hodně rozkazuje, hrozí a trestá, nerespektuje přání a potřeby dětí a má pro ně málo porozumění, dochází u dětí k vyššímu napětí, dráždivosti, dominantnosti a agresivitě k ostatním členům skupiny. Děti se buď přimknou k vychovateli, jsou poslušné a submisivní, nebo jsou agresivní a bouří se proti autoritám.²¹
- Při **liberální výchově** jsou děti řízeny málo, nebo vůbec. Nejsou na ně kladeny vůbec žádné požadavky, apokud jsou nějaké vysloveny, nejsou kontrolovány a nepožaduje se jejich důsledné plnění. Děti sice takový přístup ke své výchově vyhledávají, ale na druhou stranu však s tímto vedením projevují nesouhlas, protože si uvědomují, že nevede k žádným cílům.²²

---

¹⁹ Pelikán, J., *Výchova jako teoretický problém*, Ostrava: Amosium servis, 1995, str. 189

²⁰ Čáp, J., Mareš, J., *Psychologie pro učitele*, Praha: Portál, 2001, str. 303

²¹ Čáp, J., Mareš, J., *Psychologie pro učitele*, Praha: Portál, 2001, str. 304-305

²² Čáp, J., Mareš, J., *Psychologie pro učitele*, Praha: Portál, 2001, str. 304

- Ideálem je **sociálně integrační** styl výchovy, kdy se dětem udílí méně příkazů a je podporována jejich iniciativa. Tento přístup je dětmi nejlépe hodnocen a mají nejlepší úspěchy jak v kázni, vztahu k vychovateli, a dětmi navzájem, tak i rozvoji iniciativy.²³

Tyto tři základní způsoby výchovy trpí jistými nedostatky a jsou velmi zjednodušené, že tak byly časem doplněny a rozpracovány. K překonání určitých nedostatků v typologii výchovných stylů slouží vyjádření způsobu výchovy **modelem dvou dimenzí**. Nejčastěji se užívá:

- *Dimenze emočního vztahu k dítěti*: láska rovná se kladný postoj vůči dítěti – nepřátelství, záporný, chladný a zavrhuující postoj vůči dítěti.
- *Dimenze řízení*: na jedné straně je autonomie a minimální řízení a na druhé straně přísná kontrola a maximální řízení.

Kombinací obou dimenzí je vyjádřen celkový způsob výchovy.²⁴

Dimenzionální model má také, díky své jednoduchosti určité nedostatky a typologie se neustále vyvíjí. Na katedře psychologie Univerzity Karlovy došli v šedesátých letech minulého století k takzvanému **analyticko-syntetickému modelu** výchovy, zjednodušeně nazývaném **modelem devíti polí**.²⁵

---

²³ Čáp, J., Mareš, J., *Psychologie pro učitele*, Praha: Portál, 2001, str. 304-305

²⁴ Čáp, J., Mareš, J., *Psychologie pro učitele*, Praha: Portál, 2001, str. 305

²⁵ Čáp, J., Mareš, J., *Psychologie pro učitele*, Praha: Portál, 2001, str. 307

Model devíti polí způsobu výchovy²⁶

Řízení

Emoční vztah	silné	střední	slabé	rozporné
záporný	1 výchova autokratická, tradiční, patriarchální		2 liberární výchova s nezájmem o dítě	3 pesimální forma výchovy, rozporné řízení se záporným vztahem
záporněkladný	9 výchova emočně rozporná, jeden z rodičů zavrhuje, druhý extrémně kladný nebo dítě je s ním v koalici			
kladný	4 výchova přísná a přitom laskavá	5 optimální forma výchovy se vzájemným porozuměním a přiměřeným řízením	6 laskavá výchova bez požadavků a hranic	7 rozporné řízení relativně vyvážené kladným emočním vztahem
extrémně kladný			8 kamarádský vztah, dobrovolné dodržování norem	

Tento model vyjadřuje v několika vzájemně propojených rovinách, způsob rodinné výchovy dítěte:

1. Chování rodiče a dítěte v *jednotlivých situacích*, komunikace mezi rodiči a jejich dětmi a jejich interakce.
2. Zobecnění takových *interakcí určitého druhu*, například výpovědi dítěti v rozhovoru či dotazníku.
3. Zobecnění typických forem jednotlivých situací do *jednotlivých komponentů výchovy*: otcův výchovný komponent, komponenty matky, učitele a dalších vychovatelů, které mají u různých dospělých odlišný stupeň a velikost.
4. Kombinováním dvojic protikladných výchovných komponentů se dochází ke *komplexním charakteristikám způsobu výchovy jednotlivých dospělých*.
5. Sloučením matčina a otcova emočního vztahu k dítěti se vytváří *emoční vztah k dítěti v rodině jako celku*.

²⁶ Čáp, J., Mareš, J., *Psychologie pro učitele*, Praha: Portál, 2001, str. 306

6. Nejobecnější rovinou je *zařazení do jednoho z devíti polí* výše uvedeného schématu syntetických forem, stylů výchovy v rodině, kdy dojde ke sloučení údajů o emočním vztahu a výchovném řízení v rodině.²⁷

Na závěr této podkapitoly je potřeba zmínit, že způsob výchovy v rodině je závislý na mnohem větším počtu podmínek. Ty je možno uspořádat do pěti skupin:

- vlastnosti a zkušenosti vychovávajících,
- vzájemné vztahy a interakce mezi vychovávajícími a vychovávanými,
- vlastnosti a zkušenosti vychovávaných dětí,
- události a změny v nejbližším prostředí dítěte,
- širší sociokulturní podmínky.²⁸

To vše má vliv na to, zda se u dítěte objeví nějaký výchovný problém, ale do výchovy dítěte mohou zasáhnout i různé poruchy chování. Této problematice se věnuje další podkapitola.

1.3. Výchovné problémy dětí

Při disfunkci rodiny, špatném způsobu výchovy, ale nejen v těchto případech, mohou vzniknout výchovné problémy. To ovšem není jediný důvod, jedním z dalších je i určitá změna prostředí. Jedinec totiž s příchodem do školního prostředí přichází do nových sociálních skupin, které mají vliv na jeho chování a jednání. Další příčina problémového chování jsou různé poruchy. V této kapitole budou popsány typy poruch, které mohou způsobit výchovné problémy.

Mezi první skupinu patří **„poruchy související s hyperaktivitou a neschopností se soustředit, s asociálním chováním a užíváním návykových látek“**. Tyto poruchy se týkají dětí, které se projevují jako výjimečně zlobivé, schválně protivné a vzdorovité, i když jsou na první pohled zdravé. Paří sem děti, které jsou velmi aktivní, bývají to drsňáci, postrach okolí, jsou otevřeně vzdoroví, agresivní a extrémně nepřátelští, ale

---

²⁷ Čáp, J., Mareš, J., *Psychologie pro učitele*, Praha: Portál, 2001, str. 307

²⁸ Čáp, J., Mareš, J., *Psychologie pro učitele*, Praha: Portál, 2001, str. 313

i děti, které jsou nesmírně tiché, uzavřené až apatické, zdá se, že jsou neteční k pocitům druhých a že nejsou schopny zhodnotit důsledky svého chování.²⁹ Patří sem například:

- **Syndrom ADHD**, porucha osobnosti spojená s hyperaktivitou-děti s touto poruchou se vyznačují nesoustředěností, impulzivitou a hyperaktivitou. Dělí se na tři podskupiny z nichž první je *kombinovaná*, kde se projevují příznaky nesoustředěnosti s impulzivitou a hyperaktivitou, druhá podskupina je *s převahou nepozornosti*, kde převazuje více znaků nepozornosti a třetí podskupina je *s převahou hyperaktivity/impulzivity*, kde více příznaků ukazuje na hyperaktivitu a impulzivu než na poruchu pozornosti.³⁰
- **Asociální chování a neposlušnost** – dítě se může projevovat agresivním chováním vůči lidem a zvířatům, může také krást, ničit majetek, podvádět a porušovat pravidla. Tato porucha se vyznačuje třemi prvky, z nichž první je *agrese vůči lidem a zvířatům*, kdy dítě šikanuje a zastrahuje ostatní, pere se, někdy používá zbraně, týrá zvířata. Druhý je *ničení majetku*, kdy jedinec úmyslně ničí majetek, například způsobuje požáry. A třetí prvek jsou **podvádění a krádeže**, kdy se dítě zaplétá do vandalizmu, vloupání a krádeží a úmyslně lže, aby dosáhlo svého.³¹
- **Porucha opozičního vzdoru** – děti s touto poruchou jsou často odmítavé, neposlušné, vzdorovité a nepřátelské vůči nadřízeným osobám. Projevují se často ztrácením trpělivosti, rozčilováním, hádavostí s dospělými, úmyslným prováděním věcí, které někoho rozčilují, viní ze svého chování ostatní, jsou vztahovačné, zlostné a rozmrzelé, zlomyslné nebo mstivé a aktivně odporují dospělým včetně toho, že odmítají splnit jejich požadavky a přizpůsobit se pravidlům.³²

Druhou skupinou poruch jsou „**problémy spočívající s užíváním alkoholu, tabáku, drog a čichání rozpouštědel**“. Děti trpící touto poruchou budou brát návykové látky, i když se jim vysvětlí, že je to škodlivé zdraví. Těchto poruch je celá řada a každá souvisí s jinak specifikovanou návykovou látkou mající své charakteristické rysy

---

²⁹ Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 59

³⁰ Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 60-61

³¹ Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 63

³² Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 66

a symptomy. Například existují poruchy vyvolané užíváním nikotinu, alkoholu, amfetaminu a dalších návykových látek.³³

U postižených jedinců je možné pozorovat mnoho charakteristických příznaků.

Jsou to:

- Při **závislosti na návykových látkách** - nutkání požívat návykovou látku, což je zásadní charakteristika poruchy. Dále určitý růst tolerance na účinné látky a v neposlední řadě abstinenci příznaky, když droga přestane působit.³⁴
- Při **škodlivém užívání návykových látek** – dítě se dostává do tíživých sociálních a mezilidských problémů. Neplní své sliby a může vystavit sebe a své okolí nebezpečným situacím. Může chodit za školu, pokud bude pod vlivem návykové látky, nebude schopno plnit zodpovědně úkoly a i přesto, že mu droga bude ničit společenský život, bude ji stále užívat.³⁵
- Při **akutní intoxikaci návykovou látkou** – je vážně ovlivněna celá nervová soustava dítěte, což vede k neschopnosti normálně myslet a vykonávat věci, které standardně zvládá.³⁶

Další skupinou poruch jsou „**poruchy související se sociálními vztahy, komunikací, učením a koordinací**“. Jedná se o poruchy, které se projevují tak, že je velmi těžké k dětem trpícím těmito poruchami najít cestu, je těžké se s nimi naladit na stejnou vlnu, prostě od nich nepřichází žádná odezva a zpětná vazba. Mezi tyto poruchy patří:

- **Dětský autismus** – dítě, které trpí touto poruchou má potíže se sociálními vazbami, s komunikací a má vyhraněný a omezený repertoár zájmů a činností. V rámci společenských vztahů je jeho schopnost neverbální komunikace omezená, vyznačuje se nepřiměřeným držením těla, neobvyklým očním kontaktem a výrazem v obličeji.³⁷ Odmítá sociální kontakt. V komunikaci je opožděné a v pozdějším věku bývá problém s ním navázat kontakt. Dítě má tendenci upínat se k opakovaným činnostem a rituálům.³⁸
- **Aspergerův syndrom** – u dítěte takto postiženého se vyskytují podobné příznaky jako u dětí postižených autismem. Na rozdíl od autistického dítěte

---

³³ Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 68

³⁴ Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 69

³⁵ Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 69

³⁶ Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 69

³⁷ Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 74

³⁸ Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 75

nemá potíže s vývojem řeči, chování dítěte není tak podivné jako u autisty, neodmítá sociální kontakt, působí spíše dojmem nemotornosti.³⁹

- **Poruchy řeči a jazyka** (expresivní porucha řeči) – dítě má potíže s vyjadřováním směrem k ostatním lidem a příznaky se liší podle věku dítěte a vážnosti postižení. Hlavními projevy této poruchy jsou omezené jazykové prostředky, omezená schopnost pamatovat si nová slova, dítě má velmi jednoduchou řeč, používá krátké věty a dělá chyby v používání slov. Řeč není plynulá, mluví buď velmi rychle, nebo pomalu a monotónně, jeho schopnost porozumět řeči a neverbální inteligence je mnohem vyšší než schopnost vyjadřovat se. Existují dvě formy této poruchy, a to získaná (např. po úraze) a vývojová, kdy dítě začíná mluvit později a jazykový vývoj je pomalejší než u ostatních dětí.⁴⁰
- **Smíšená expresivně-receptivní porucha řeči** – některé projevy jsou stejné jako u poruchy řeči a jazyka, ale dítě má navíc potíže s porozuměním řeči. Stejně jako u předchozí poruchy se dělí na získanou a vývojovou. Touto poruchou postižené dítě není schopné porozumět slovům ani větám. Při lehkém postižení má problémy jen s některými slovy a výrazy, v těžších případech není schopno porozumět základním slovům a jednoduchým větám. Stává se, že nerozlišuje zvuky a neumí k nim přiřadit odpovídající symboly. Je pro něj obtížné zapamatovat si a následně vybavit slova, zvuky a symboly. Rozdíl mezi neverbální inteligencí a receptivně-expresivní schopností jazyka je zjevný. Porucha citelně ovlivňuje školní výsledky dítěte a jeho způsob komunikace s lidmi.⁴¹
- **Elektivní mutismus** – děti trpící touto poruchou jsou schopny mluvit a nemluví pouze v určitých sociálních situacích. Pokud dítě nekomunikuje v určitých situacích déle než jeden měsíc, jedná se o tuhle poruchu.⁴²
- **Dyslexie** (specifická porucha čtení) - děti trpící touto poruchou zpracovávají určité druhy informací jinak než jiné děti. Dítě má problém naučit se číst a následně se prohlubuje významný rozpor mezi inteligencí a čtením. U jedince

---

³⁹ Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 78

⁴⁰ Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 80

⁴¹ Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 82

⁴² Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 84

se mohou objevovat známky špatné krátkodobé paměti a může mít potíže v rozlišování zvuků a symbolů.⁴³

- **Dyspraxie** (vývojová porucha koordinace) – touto poruchou trpí děti, které mají těžkosti s koordinací a mají problém stanovit a vykonat sled pohybů vedoucích k dosažení cíle.⁴⁴

Další skupinou poruch u dětí neméně rozšířenou jsou „ **poruchy vyvolané úzkostí a stresem, deprese a schizofrenie**“. Jedná se o děti, u nichž se domníváme, že jejich dráždivé a náročné chování je primárně způsobené úzkostí. Tyto děti vyvolávají velký tlak na své okolí, zejména v případě, že je úzkost provází vším, co dělají.

Mezi tyto poruchy patří:

- **Generalizovaná úzkostná porucha** – děti s touto poruchou jsou všeobecně úzkostné a jsou neschopné zbavit se svého strachu. I v okamžiku, kdy je nikdo nehlídá a nehodnotí, mají strach z toho, zda zvládnou vykonávat různé činnosti.⁴⁵
- **Separční úzkostná porucha** – projevy této poruchy budou znatelné obzvláště v situacích, kdy postižené dítě odloučíme od známé osoby nebo při opuštění domova. Dítě bude zahráno do úzkých a nebude schopno normálně fungovat. Tato porucha je vyvolávána většinou velkým a hlubokým stresem.⁴⁶
- **Specifická (izolovaná) fobie** – při této poruše děti takto postižené reagují, strachem a úzkostí na přítomnost předmětu nebo i na situace, které u nich fobii způsobují, nebo i když očekávají, že takový stav nastane. Tato skupina má mnoho podskupin a patří mezi ně např. zoofobie (strach ze zvířat nebo hmyzu), fobie z přirozeného prostředí (dítě se bojí výšek, vody, bouřek atd.), fobie z krve a injekcí, situační fobie (dítě má strach v určitých situacích, např. při přecházení mostu) a spousta dalších fobií vázajících se na různé předměty a situace.⁴⁷
- **Sociální fobie** – děti s tímto postižením mají strach ze sociálních událostí, ze situací, kde by mohlo být jejich vystupování sledováno, nebo ze situací, kdy se

---

⁴³ Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 86

⁴⁴ Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 88

⁴⁵ Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 94

⁴⁶ Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 96

⁴⁷ Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 98

setkávají s neznámými lidmi. Mají neustálé obavy, že budou trapné nebo že se zesměšní. Zažívají úzkostné pocity v přítomnosti dospělých i dětí.⁴⁸

- **Posttraumatická stresová porucha** – dítě, které touto poruchou trpí, má za sebou určitou stresovou zkušenost, při níž ono samo nebo jeho okolí bylo vystaveno určitému riziku nebo zranění či smrti. Patří sem děti, které byly svědkem smrti, byly přítomny zranění či pocitu, že by ke zranění mohlo dojít, prožily přírodní katastrofu, byly svědky či obětmi násilného činu, byly nevhodně přítomny sexuální aktivitě, účastníkem dopravní nehody nebo prodělaly nemoc, při které byl ohrožen jejich život.⁴⁹
- **Obsedantně kompulzivní porucha** – děti trpící touto poruchou se chovají obsedantně nebo kompulzivně. S vyšším věkem si mohou nesmyslnost svého chování uvědomit, nebudou však schopni s tím cokoli dělat. Tato porucha se dělí na obsesivní chování - obsese (nutkavá stále se vrtající myšlenka) mohou mít nejrůznější podobu. Děti většinou mají strach, že se ušpiní, nebo mají neustálý strach z toho, co udělaly nebo neudělaly. Potřebují mít jasný řád, obsese je mnohem silnější než běžná obava. Druhá část této poruchy je kompulzivní chování - kompulze (nutkavá, stále se opakující činnost). Ve snaze zmírnit napětí z obsese si děti opakovaně myjí ruce, kontrolují zda udělaly vše, co měly, rovnají věci v určitém pořadí a stále je přepočítávají.⁵⁰

Součástí poruch vyvolaných úzkostí, stresem a depresemi je i skupina psychických poruch s tělesnými projevy jako například:

- **Tikové poruchy** – sem patří i **Tourettův syndrom**. U dětí trpících tikovými poruchami je možno sledovat rychlé, bezděčné a často opakované pohyby v určité části těla nebo neodolatelné nutkání vydávat zvuky. Mezi tyto poruchy patří „**přechodná tiková porucha**“, která je charakteristická tím, že se tiky projevují mnohokrát za den, trvají nejméně čtyři týdny a méně než rok. Po určitém čase mohou příznaky zmizet a pak se znovu objeví. Při této poruše jsou obvyklé tiky v oblasti očí, obličeje, hlavy, krku a horní poloviny těla.⁵¹ Další z tikových poruch je „**chronická motorická nebo vokální tiková porucha**“,

---

⁴⁸ Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 100

⁴⁹ Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 102

⁵⁰ Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 104

⁵¹ Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 106

kdy postižené děti mají pohybové nebo zvukové tiky, ne však oba typy tiků současně. K tikům dochází mnohokrát denně a trvají déle než jeden rok. Obvykle se projevují v oblasti očí, obličeje, hlavy krku a horní poloviny těla.⁵² Poslední a nejzávažnější tikovou poruchou je „**Tourettův syndrom**“, kdy děti trpí četnými motorickými tiky a nejméně jedním tikem vokálním. Tiky se projevují mnohokrát denně, jejich podstata a intenzita se může během doby měnit a trvají déle než jeden rok. Motorické tiky většinou postihují horní polovinu těla a hlavu, podoba tiků se však velmi různí a může být postižena libovolná část těla. Zvukové tiky zahrnují určitá slova, mlaskání, chrochtání, štěkání, kašláni, funění a v některých případech i obscénní chování. Při tomto postižení se rozlišují čtyři typy tiků od sotva postižitelných k velmi těžkým, které se ve stresovém prostředí ještě zhoršují. Typologie rozlišuje jednoduché motorické tiky (záškuby hlavou, mrkání, pitvoření obličeje, trhání rameny, kašláni atd.), jednoduché vokální tiky (např. pískání, chrčení, funění, odkašlávání, vyrážení zvuků), komplexní motorické tiky (uhlazování vlasů rukou, mimické výrazy v obličeji, čichání k předmětům, skákání, dotýkání se, klepání, občas se vyskytuje i sebepoškozující chování jako fackování se, dloubání do obličeje, kousání do zápěstí) a komplexní vokální tiky (jako je opakování nesmyslných slov a zvuků nebo slov naposledy slyšených, mumlání nebo vykřikování neslušných výrazů).⁵³

- **Poruchy příjmu potravy** – jsou další poruchy patřící do skupiny poruch vyvolaných úzkostí a stresem. Projevují se u dětí, jejichž obavy jsou zaměřeny na jejich vzhled, takže odmítají určité druhy potravy, což může vést k negativním následkům na jejich zdraví. Patří sem „**mentální anorexie**“. Ve většině případů se jedná o dívky, které při svém dospívání z obavy, že ztloustnou, začnou držet dietu. V určitém okamžiku nad svým jednáním ztrácí sebekontrolu a i přesto, že začíná být velmi hubená až vychrtlá, pokračuje v držení diety, užívání projímadel a přehnaném cvičení. Porucha může být chronická a trvalá a vede k vážnému poškození orgánů a někdy až k smrti.⁵⁴ Další takovou poruchou je „**mentální bulimie**“, ta se projevuje v pozdním dospívání a rané dospělosti, je charakteristická opakujícími se záchvaty přejídání

---

⁵² Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 106

⁵³ Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 107

⁵⁴ Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 109

a přehnanou kontrolou hmotnosti. Přejídání a zároveň touha po štíhlé postavě vede dívku k tomu, aby u sebe vyvolávala zvracení.⁵⁵

- **Sebepoškozování** – tato porucha chování se vyskytuje u dětí, které mají strach a nízké sebevědomí. Můžou se trestat, pokoušet se ovládnout samy sebe tím, že si ubližují. Mohou se pokusit o sebevraždu.⁵⁶
- **Enuréza** (pomočování) – i když existuje spousta zdravotních důvodů, kdy dítě není schopno udržet moč, tak enuréza velmi těsně souvisí s psychickými poruchami. Aby se pomočování dalo považovat za něco abnormálního, musí se tak dít dítěti staršímu pěti let a mělo by se pomočovat dvakrát týdně minimálně po dobu tří měsíců, nebo by mělo z toho být velmi nervózní a nešťastné. Existují dva typy enurézy, a to *primární*, dítě se vždy pomočovalo, a *sekundární*, dítě se začalo pomočovat v době, kdy už by mělo zůstat suché. Sekundární enurézou trpí více chlapců než dívek, vyskytuje se mezi pátým a sedmým rokem a většinou netrvá déle než do jedenácti let dítěte. Dítě se pomočuje následkem nějaké traumatické události nebo v důsledku zvýšeného stresu, například při narození dalšího dítěte do rodiny. V případě enurézy se jedná o problém tak stresující, že se může považovat za primární problém než za důsledek jiné poruchy.⁵⁷
- **Enkopréza** (mimovolní defekace) – pokud se dítě starší čtyř let neudrží stolici alespoň jednou za měsíc po dobu tří měsíců, může se jednat o enkoprézu, i když může být následkem různých zdravotních potíží, souvisí rovněž s úzkostí a stresem. Těmito problémy trpí mnoho dětí s opožděným vývojem řeči a koordinace, stejně jako děti mentálně postižené.⁵⁸ Tato porucha se dělí na čtyři typy. První typ tvoří děti, které jsou schopné své vyprazdňování ovládat, ale ve stresové situaci ji ztrácí. Druhá skupina jsou mentálně nebo tělesně postižené děti, které si svého problému nejsou vědomé. Třetí skupinu představují děti, které při stresu nebo strachu trpí průjmem. A čtvrtou skupinu tvoří děti trpící fobií z toalety, mají strach jít na záchod nebo se k němu dokonce jen přiblížit.⁵⁹
- Další podskupinou poruch spadající mezi poruchy vyvolaných úzkostí, stresem a depresemi jsou **poruchy spánku**. U nich se odborníci domnívají, že souvisí

---

⁵⁵ Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 109

⁵⁶ Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 110

⁵⁷ Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 110

⁵⁸ Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 110

⁵⁹ Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 111

z úzkostí. „**Somnambulismus (náměsícnictví)**“, je považováno za poruchu v případě, že k těmto projevům dochází pravidelně a dítě musí být tímto faktem nebo jeho důsledky znepokojeno. Například mu může dělat problém přespat u kamaráda nebo si ho pozvat na noc domů. Tyto potíže se obvykle vytráčí po dosažení věku kolem patnácti let.⁶⁰

Mezi poruchy spánku patří „**noční děsy**“. Děti trpící touto poruchou se náhle budí v krajně rozrušeném stavu, jsou dezorientované, mohou plakat a vyjadřují takový strach, že to rodiče velmi znepokojí. Je velmi těžké tyto děti utěšit, nejsou schopny sen popsat a vzpomenout si, co je tak vyděsilo a proč volali o pomoc. Tato porucha se objevuje nejčastěji mezi třetím až dvanáctým rokem a v dospívání mizí.⁶¹ Následující z těchto spánkových poruch jsou „**noční můry**“. Každé dítě noční můru aspoň jednou zažilo, obvykle se objevuje mezi třetím a pátým rokem. Je-li výskyt nočních můr natolik častý, že se opakují několikrát týdně a dítě je v neustálém stresu, jedná se o poruchu. Dítě po probuzení dokáže detailně svůj sen popsat. Děti většinou z nočních můr vyrostou, ale občas přetrvávají do dospělosti.⁶²

Poslední poruchy, které mají vztah k výchovným problémům dětí, jsou **poruchy nálady**. Existují čtyři typy:

- Děti trpící „**depresivní poruchou**“ prožívají jednu, nebo více depresivních fází, které trvají minimálně dva týdny. Identifikovat ji můžeme podle určitých znaků: dítě působí nešťastně a podrážděně, není schopné mít z něčeho radost, vyjadřuje pocity marnosti, viny, je velmi unavené a vyčerpané, má potíže se spánkem a ztrácí chuť k jídlu, pomýšlí na sebevraždu, hubne nebo tloustne, začíná být agresivní a přestává respektovat autority, zhoršuje se ve škole. Porucha se vyskytuje v jakémkoliv věku a silně ovlivňuje vztahy s ostatními lidmi.⁶³ Těmito potížemi je podobná „**dystymická porucha**“, která vykazuje podobné příznaky, ale symptomy nejsou tak závažné a trvají přinejmenším dva roky. Vzhledem k mírnosti průběhu a jejímu dlouhému trvání může tato porucha zůstat nerozpoznána. Často jí trpí děti, které mají syndrom ADHD, poruchu

---

⁶⁰ Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 111

⁶¹ Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 111

⁶² Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 111-112

⁶³ Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 112

chování, nebo děti s nízkou inteligencí.⁶⁴ Další z poruch nálady je „**bipolární afektivní porucha**“. Takto postižené dítě prochází jednou nebo několika fázemi narušené nálady, a to ve formě deprese (viz výše), mánie, hypománie nebo smíšené fáze. Při manické fázi, která trvá minimálně jeden týden, mívá dítě stavy přehnaně dobré nálady, má o sobě výjimečně dobré mínění, neustále mluví, potřebuje jen málo spánku, má mnoho nápadů, ale přeskakuje z jedné věci na druhou. Nálada dítěte se pohybuje mezi stavem euforie a bujarosti a stavem podrážděnosti. Při hypomanické fázi jsou příznaky stejné jako u manické fáze, ale nejsou tak vážné. U smíšené fáze se rychle střídají manické fáze s depresivními fázemi. Děti postižené bipolární poruchou osobnosti mají často také symptomy ADHD, sociální fobie nebo poruchu vyvolanou užíváním návykových látek.⁶⁵ Poslední poruchou osobnosti je „**schizofrenie**“, kdy dítě trpící touto poruchou má problémy v oblasti myšlení, vnímání a emocí. Při schizofrenii trvají příznaky nejméně jeden měsíc a v jisté podobě jsou zřejmé po dobu posledních šesti měsíců. Tato porucha má mnoho podskupin, z nichž každá má své charakteristické rysy. Porucha se u jedince projevuje bludy (pocit, že je neustále sledován, že jeho činy jsou někým řízeny, touhy jsou přehnané a značně bizarní), halucinacemi (může slyšet hlasy, může mít zrakové a sluchové halucinace nebo i halucinace čichové), zmatenými myšlenkami (přechází z jednoho tématu hovoru k druhému, není schopen udržet nit konverzace, odpovědi nesouvisejí s otázkou), zmateným chováním (není schopen udržet pozornost, dokončit zadaný úkol, nemůže vykonávat pravidelné nutné denní činnosti), zjednodušenými reakcemi (je odtržen od skutečnosti, nedostupný, reakce jsou strojově monotónní, zdá se, že nemá o nic a nikoho zájem), katatonickým chováním (je strnulý a nehybný, nemluví, bez příčiny zamrzá, nebo se bez příčiny začne chovat aktivně, může zaujímat a udržovat podivné tělesné polohy). Podle závažnosti choroby bude negativně ovlivněna školní práce dítěte, vztahy s ostatními. Bude u něj vytvořen pocit beznaděje, zoufalství a může uvažovat o sebevraždě.⁶⁶

---

⁶⁴ Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 113

⁶⁵ Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 113

⁶⁶ Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 115-116

Všechny poruchy vyjmenované v této kapitole mají velký vliv na chování dítěte. Existují tedy děti, které se chovají asociálně a nepřizpůsobují se svému okolí. Zvládat jejich výchovu je pro rodiče obrovský problém, když navíc vědí, že u některých chorob, resp. poruch, se stav jejich dětí bude ještě zhoršovat. V další kapitole bude popsáno, jak takové výchovné problémy zvládat.

1.4. Zvládání výchovných problémů

Všechny poruchy popsané v předchozí kapitole způsobují menší či větší výchovné problémy, které jsou pro rodinu a její příslušníky velkou psychickou zátěží. V této kapitole bude popsáno jakým způsobem tyto problémové situace v rodině zvládat. Je zřejmé, že pokud se má rodina pokusit vyrovnat s výchovnými problémy musí primárně chtít, z toho vyplývá, že rodin, které nejsou funkční, nebo jsou dokonce příčinou výchovných problémů, se tato část netýká.

Jedním ze základní prvků pro zvládání výchovných problémů je **prevence**. Nejúčinnější prevencí je **vliv prostředí**, jasná a pevná pravidla fungování rodiny, společný cíl a sdílené hodnoty. Důležitý je i trvalý a hluboký citový vztah minimálně k jednomu z rodičů.⁶⁷ U všech těchto poruch je potřeba naplnit uspokojení potřeb bezpečí, jistoty, sounáležitosti a lásky.⁶⁸

Pokud se jedná o děti trpící poruchami chování, většinou pocházejí z rodin, kde nejsou stanovena jednotná a zřetelná pravidla. V těchto rodinách bývá často zmatená komunikace, nevznikají zde jasná rozhodnutí a o věcech se hovoří v negativním slova smyslu. Děti dostávají od rodičů rozporuplné příkazy, kdy není požadováno je dodržet. V takto fungujících rodinách je potřeba, aby se rodiče domluvili a příkazy vydával jen jeden, druhý je respektuje a oba trvají na jejich dodržení. To stejné se týká pravidel, musí se stanovit přesné časy např.: kdy se jde spát, na co se dítě může dívat v televizi, kdy se má učit atd. Opět je důležité, aby oba rodiče vyžadovali dodržování těchto pravidel. Je potřeba také respektovat generační rozdíl, rodiče by se neměli snižovat na úroveň dětí.⁶⁹

---

⁶⁷ Koukolík, F., Drtilová, J., *Vzpouřivá Deprivantů*, Praha, Makropulos: 1996, str. 162

⁶⁸ Fischer, S., Škoda, J., *Speciální pedagogika*, Praha, Triton: 2008, str. 130

⁶⁹ Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 134-135

Rodiče by měli precizovat princip odměn a trestů, je totiž důležité dítě silněji motivovat. Odměny nemusí být vždy okázalé, někdy stačí pochvala a pohlazení. Prioritou by samozřejmě mělo být odměňování toho dobrého, nicméně v některých případech se trestu vyhnout nedá. Pokud dítě nereaguje na domluvy a vysvětlování, jak by se mělo chovat, chová se, jako by vaše snažení šlo jedním uchem tam a druhým ven, je potřeba přistoupit k trestu. Rodiče musí pochopit, že dítě nezmění své chování, pokud nepocítí jeho následky. Je nutné dítě seznámit s hierarchií zavedených sankcí a trestů, o kterých rodiče ví, že budou účinné.⁷⁰

Aby dítě cítilo nějaký smysl fungování rodiny, mělo nějaký cíl a určitý řád, potřebuje mít předem známý a neměnný rozvrh svých činností. Pokud bude mít pevný základ, bude schopno se vyrovnat i se změnou, protože na ni bude připravené. Mělo by mít také tzv. „únikový prostor“, tedy místo, které bude vybaveno tak, aby se tam cítilo příjemně a bezpečně. Ideálním místem je dětský pokojík, ale je nutné dávat pozor, aby se z něj nestalo místo, kam bude dítě posíláno za trest.⁷¹

V neposlední řadě je důležité umět s dítětem efektivně komunikovat. Snažit se mu vše vysvětlit, hovořit s ním pomalu, nekomplikovaně, klidně, ale sebejistě. To mu dodává pocit jistoty. Dále je také nutné umět mu naslouchat, to znamená věnovat mu soustředěnou pozornost a moc do jeho promluvy nezasahovat, pomoci mu s vyjadřováním, pomoci mu uspořádat si myšlenky. Jde o důležitou část formování jeho identity.⁷²

Zvládání výchovných problémů vyžaduje spoustu času, který tomu musí rodiče obětovat. Neměli by ale zapomínat na sebe a své potřeby, protože jenom sebevědomý a asertivní rodič dokáže pomoci dítěti zvládnout jeho problémy. Rodiče na to ovšem nemusí být sami, společnost dnes nabízí spoustu institucí, které mohou s edukací dětí s výchovnými problémy pomoci. Hlavní z nich je první sekundární sociální skupina, se kterou se dítě v životě poprvé setkává, je škola.

---

⁷⁰ Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 136

⁷¹ Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 137

⁷² Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí*, Praha, Portál: 2001, str. 131-132

1.5. Institucionální podpora rodičů

Dítě se při vstupu do školy ocitá v jiné sociální skupině, než je rodina. Školní docházka je důležitým sociálním mezníkem, kde získává novou sociální roli, stává se žákem. Jedná se o zritualizovaný společenský akt, který není výběrový a je omezen pouze dosažením určitého věku a stupněm vývojové úrovně. Role žáka přináší vyšší sociální prestiž, ale nese s sebou také větší zátěžové situace⁷³

Pro všechny děti, a obzvláště pro ty, které trpí nějakou poruchou, je to velký zásah do jejich života, přicházejí totiž o pocit jistoty a bezpečí, jaký mají doma, o výlučné postavení. U bezproblémových dětí je přechod do školy určitým společenským skokem, a pokud jsou na něj připraveni, zvládají ho v normě.⁷⁴

Škola je prvním výchovným zařízením, se kterým se dítě setkává, a první institucí, která může pomoci při zvládnutí různých výchovných problémů. Pod výchovným působením školy se rozumí výchovné působení výuky, což je „*spojení mezi osvojováním vědomostí, dovedností a utvářením žákovy osobnosti. Od školní výuky se očekává, že bude podporovat rozvoj vnímání, paměti a myšlení žáků, přispívat k utváření jejich zájmů, podněcovat rozvoj obecných a speciálních schopností, mravních a volních vlastností žáka, jeho žádoucích postojů k sobě samému, k blízkým lidem, k přírodě, k umění atd.*“⁷⁵ Vzdělávání a výchova se neobejdou bez nějakého kontrolního mechanismu, kterým se kontroluje efektivita působení na žáka. Tímto mechanismem je pedagogická diagnostika, která se v jedné ze svých oblastí pokouší zkoumat žáka a sleduje jeho úroveň rozvoje vzdělání a výchovy. Učitel, bývá jedním z prvních, kdo zjistí a upozorní na nějaký výchovný problém.⁷⁶ Škola tedy jako první řeší ve spolupráci z rodinou výchovný problém, a to za pomoci pedagogických pracovníků. Škola poskytuje i prevenci, a to i formou volnočasových aktivit, jako jsou různé zájmové kroužky a kluby. Doporučuje také návštěvu specialistů na výchovu dětí. Pokud se jedná o závažné výchovné problémy, informuje příslušný sociální odbor Městského Úřadu.

---

⁷³ Vágnerová, M., *Vývojová psychologie*, Praha, Portál: 1999, str. 123

⁷⁴ Vágnerová, M., *Vývojová psychologie*, Praha, Portál: 1999, str. 124

⁷⁵ Střelec, S., *Studie z teorie a metodiky výchovy II*, Brno: Masarykova univerzita, 2005, str. 9

⁷⁶ Klímová, M., *Pedagogická diagnostika v práci učitele* in *Studie z teorie a metodiky výchovy II*, Brno: Masarykova univerzita, 2005, str. 154

Pro děti trpící specifickými vývojovými poruchami nebo poruchami učení a chování jsou k dispozici speciální školy. V České republice je dostupná síť pedagogicko-psychologických poraden, které může navštívit rodič s dítětem i bez vědomí školy. Dále fungují speciálně-pedagogická centra při specializovaných školách, konzultace mohou rodiče vyhledat i v rodinných poradnách, které vznikly transformací poraden pro manželství a rodinu. Po listopadu 1989 vznikly i soukromé, nebo křesťanské rodinné poradny. Speciální péče pro děti je poskytována i některými zdravotnickými zařízeními, jako např.: *Centrum pro rodinu a dítě, dětská psychiatrická léčebna* v Praze, Dolní Počernice, nebo *Rodinné centrum FN Motol*. A v poslední době jsou aktuální i specializovaná pracoviště pro děti se specifickými poruchami učení Dys-centra.⁷⁷

Pro další práci s dětmi, které trpí nějakou poruchou ovlivňující jejich chování, jsou zřizována střediska výchovné péče pro děti a mládež poskytující poradenské služby a ambulantní nebo internátní péči, čímž je zabezpečena všestranná speciální pedagogická péče a psychologická pomoc. Dále jsou pro děti s různými vývojovými poruchami chování pořádány speciální programy a aktivity, jako peer programy, programy v přírodě, dobrovolnická pomoc, projekt LATA, apod.⁷⁸

1.6. Dílčí závěr

V první části této práce bylo popsáno, že veškerá výchova a výuka je zahrnuta v pojmu edukace. Zabývá se tím jak by měl vypadat ideální výchovný styl v rodině, jaké potřeby je nutno naplnit, aby byla výchova dítěte efektivní a jakých chyb se přitom vyvarovat. Byly vyjmenovány nejčastější příčiny a poruchy způsobující výchovné problémy u dětí. Dále byly nastíněny postupy při zvládnutí výchovných problémů a nabízí také přehled institucí, jenž mohou rodičům těchto dětí pomoci. Vzhledem k tomu, že téma celé práce je zaměřeno na rodiče, kteří mají zájem pomoci svému dítěti trpícímu nějakou poruchou, jenž způsobuje výchovné problémy, byly záměrně vynechány příčiny poruch způsobené disfunkční rodinou, jako jsou například děti týrané nebo jinak postižené působením svých rodičů.

---

⁷⁷ Pokorná, V., *Teorie a náprava vývojových poruch učení a chování*, Praha: Portál, 2001, str. 304

⁷⁸ Fischer, S., Škoda, J., *Speciální pedagogika*, Praha: Triton, 2008, str. 139

2. Pojem internet

2.1. Internet jako masmédiium

Má-li tato práce popsat internet jako edukační médium, je potřeba si objasnit problematiku médií obecně a také se zmínit o internetu jako komunikačním médiu. Profesor sociologie John B. Thompson z Univerzity v Cambridge píše, že „*média a specifický typ sociální komunikace, na jejíž realizaci se podílejí, představují stále významnější podobu společenského, politického i kulturního života současných společností a podmínkou ekonomické úspěšnosti řady odvětví*“.⁷⁹ Sociologové, psychologové, politici a novináři, kteří mluví o médiích, myslí pod tímto pojmem tisk, rozhlas, televizi a média založená na digitálním zpracování přenosu, mezi které patří i internet. Médium je ale pojem značně širší a obory, které se zabývají mezilidskou a sociální komunikací, nazývají médiem to, „*co zprostředkovává někomu nějaké sdělení, tedy médium komunikační*“.⁸⁰

Mezilidská komunikace má svoji typologii a rozlišuje, v jaké rovině uspořádání společnosti se komunikace uskutečňuje. Pokud probíhá na úrovni sama se sebou, nazývá se **komunikací intrapersonální**, mezi dvěma až třemi lidmi jde o **komunikaci interpersonální**, a to buď dyadickou nebo triadickou. Probíhá-li komunikace uvnitř nějaké skupiny, je to **komunikace skupinová**, jde-li o komunikaci mezi různými skupinami, jedná se o **typ meziskupinový**. Uvnitř nějakého podnikatelského subjektu nebo v rámci politického systému je pak vedena **komunikace institucionální**, a pokud jsou komunikační procesy dostupné všem členům společnosti, jedná se o **komunikaci společenskou**. Do komunikace společenské spadá i **komunikace podmíněná masovými médii**.⁸¹

---

⁷⁹ Jirák, J., Köpplová, B., *Média a společnost*, Praha: Portál, 2007, str. 15

⁸⁰ Jirák, J., Köpplová, B., *Média a společnost*, Praha: Portál, 2007, str. 16

⁸¹ Jirák, J., Köpplová, B., *Média a společnost*, Praha: Portál, 2007, str. 16

Masová média jsou specifická v tom, že:

- Nabízejí sdělení, která jsou určena ke krátkodobému použití.
- Mají aktuální charakter.
- Jsou produkovány formálními organizacemi s vnitřní hierarchií, odpovědností, pravomocí.
- Užívají vyspělé technologie k multiplikaci vyrobeného sdělení.
- Distribuují obsahy s pomocí rozmanitých zprostředkujících technik.
- Distribuce probíhá jednosměrně k masovému, anonymnímu a disperznímu publiku.
- Sdělení jsou veřejná, bez omezení přístupu, provedena nepřímo bez zpětné vazby.
- Produkce probíhá periodicky a je nabízena průběžně.⁸²

S příchodem nových technologií se mezi masmédia zařadil i **internet** a přinesl do komunikačních technologií nové možnosti. Jedná se o propojení počítačů a počítačových systémů do různých sítí s globálním dopadem. Za pomoci komunikačních protokolů, kdy nejnámějším je World Wide Web (www), umožňuje rychlé vyhledávání a výměnu různých informací bez ohledu na státní hranice nebo hranice kontinentů. Díky moderním přenosovým technologiím (včetně satelitů) dosáhne internet všude po celém světě. Pro internet je příznačná jeho hierarchie, která je daná tím, že nemá žádného vlastníka, žádnou organizaci a téměř žádná regulační opatření.⁸³

Někteří autoři popisují internet jako nefyzikální prostor, v němž je možno realizovat téměř všechny typy komunikace jako ve světě fyzikálním. V tomto prostoru se velmi rychle rozvíjí nejrůznější komunikační aktivity od interpersonální komunikace prostřednictvím elektronické pošty, přes různé skupinové komunikace, jako jsou různé skupinové „chaty“ a sociální sítě, až po klasická masmédia, jako jsou noviny, rozhlas a televizní vysílání.⁸⁴ Nejsilnější stránka internetu jako komunikačního média spočívá v jeho interaktivitě, tím se liší od ostatních masových médií, příjemci informací totiž může poskytovat zpětnou vazbu. Díky své interaktivitě se z pasivního příjemce informací stává aktivní člen celé sítě, který může informace sdílet s ostatními uživateli

---

⁸² Jirák, J., Köpplová, B., *Média a společnost*, Praha: Portál, 2007, str. 39

⁸³ Jirák, J., Köpplová, B., *Média a společnost*, Praha: Portál, 2007, str. 196

⁸⁴ Jirák, J., Köpplová, B., *Média a společnost*, Praha: Portál, 2007, str. 197

a nebo může vyhledávat úzce specifické informace. K vyhledávání informací na internetu slouží takzvané internetové vyhledávače. Největším, co do použití, patří ve světě vyhledávač firmy Google, u nás v České republice je nejužívanějším vyhledávačem **Seznam**. Jeho fungováním se zabývá další kapitola.

2.2. Funkce vyhledávače webových stránek Seznam

Internet je obrovským zdrojem informací a vzhledem k tomu, že je jejich publikování velmi jednoduché, stoupá jejich množství exponenciální řadou. V dnešní době má již každá organizace své webové stránky a publikování soukromých stránek není také žádný problém. Je tedy teoreticky možné najít na internetu jakoukoliv informaci, ovšem musíme znát webovou adresu dané stránky. Pokud neznáme adresu, můžeme vyhledat informaci zadáním klíčového slova do fultextového vyhledávače.⁸⁵

Vyhledávače jsou servery, které mají velkou databázi webových stránek s informacemi o tom, jaká slova obsahuje ta která stránka. Protože hledají v celém textu, říká se jim fultextové vyhledávače. Vyhledávačem s největším přístupem na české stránky je Seznam. Seznam stejně jako jiné vyhledávače používá k vyhledávání tzv. roboty, kteří neustále procházejí webové stránky, sbírají v nich data a ty potom zpracují do databáze, obsahující všechna slova, u kterých je spočítána jejich váha a jsou dána do relace s adresou stránky. Na rozpoznání jazyků používají heuristickou analýzu, čtou text a snaží se počítat slova charakteristická pro různé jazyky. Tímto jsou schopny vyhledat jakoukoliv informaci v daném jazyku.⁸⁶

V podstatě vyhledávač Seznam funguje tak, že prochází neustále různé webové stránky a zaznamenává veškerá slova, která se v nich vyskytují, vytváří databázi těchto slov a ty neustále indexuje. Tím je schopen následně reagovat na zadaný dotaz tak, že podle relevance nabídne hledané výrazy.

---

⁸⁵ Brdička, B., *Role internetu ve vzdělávání*, dostupné z: <<http://it.pedf.cuni.cz/~bobr/role/ka52.htm>> [cit.21.03.2012]

⁸⁶ *Vyhledávače*, dostupné z: <<http://www.jakpsatweb.cz/vyhledavace.html>> [cit.21.03.2012]

2.3. Internet jako edukační medium

I když je název této kapitoly shodný s názvem celé bakalářské práce, bude se zde spíše pojednávat o celém spektru toho, co může internet v rámci edukace nabídnout. B. Brdička vyjmenovává sedm způsobů, jak se může internet uplatnit ve vzdělávání, jsou jimi: stroj na učení, zdroj informací, komunikační nástroj, pomocník učitele, pomocník studenta, prostředek distančního vzdělávání a umělá inteligence.⁸⁷ Pro uvedení do problému budou jednotlivé způsoby uplatnění podrobněji popsány:

- Internet jako **stroj na učení** je v podstatě síťová aplikace počítačového programovatelného učení. Základním prvkem takové aplikace je tzv. triáda, která se skládá z podmětu, reakce a odezvy, kdy „*podnět je základní výkladová jednotka ukončená požadavkem na reakci uživatele*“.⁸⁸ Takže podnět je otázka, reakce je odpověď studenta a odezvou je reakce systému. Na tomto principu fungují učební počítačové programy už řadu let a internet tomu dává širší rozměr - je možno ji provádět i mimo půdu škol, například doma.
- Internet jako **zdroj informací** - o to, že internet je nesmírným zdrojem informací a že jejich množství každým okamžikem stoupá, bylo uvedeno v jiné části této práce (navíc bude internet zdrojem v praktické části této práce). V každém případě najít nějakou specifickou informaci je i v dnešní době sofistikovaných vyhledávačů docela problém. Vyžaduje to někdy spoustu trpělivosti a cílevědomosti, internet je totiž plný různého reklamního balastu a je někdy velký problém ověřit zdroje informací z něj získaných. Trendy vývoje ovšem ukazují, že se možnosti vyhledávání informací na internetu budou neustále zpřesňovat a zjednodušovat.⁸⁹
- Jako **komunikační nástroj** je internet ideální. Prostřednictvím elektronické pošty nebo různých komunikačních programů jako jsou Skype, ICQ atd., je možno do spolupráce s děním ve třídě zapojit i mimoškolní prostředí. Lze tak

---

⁸⁷ Brdička, B., *Role internetu ve vzdělávání*, dostupné z: <<http://it.pedf.cuni.cz/~bobr/role/ka51.htm>> [cit.21.03.2012]

⁸⁸ Brdička, B., *Role internetu ve vzdělávání*, dostupné z: <<http://it.pedf.cuni.cz/~bobr/role/ka51.htm>> [cit.21.03.2012]

⁸⁹ Brdička, B., *Role internetu ve vzdělávání*, dostupné z: <<http://it.pedf.cuni.cz/~bobr/role/ka52.htm>> [cit.21.03.2012]

zvýšit motivaci studentů a zajistí kontakty s lidmi, kteří mohou být zdroji dalších poučení.⁹⁰

- Internet jako **pomocník učitele** je pro jeho poslání efektivním partnerem. Učitelé mohou jeho prostřednictvím vyhledávat nové informace pro obohacení své práce. Současně jim internet umožňuje udržovat kontakt s kolegy nebo se přihlašovat do různých konferencí. Existují také speciální servery, které poskytují učitelům servis v rámci shromažďování a třídění specifických informací pro pedagogy, jako například: Učitelství spomocník provozovaný UK PedF v Praze (<http://www.spomocnik.cz/odkaznik/>), European Schoolnet na portálu eSchoolnet (<http://www.eschoolnet.org/>), atd.⁹¹
- Co by **pomocník studenta** má internet v získávání informací téměř neomezené možnosti. Přístupné jsou různé databáze, encyklopedie, muzea a archivy. Student může díky elektronické poště, různým komunikačním protokolům (ICQ, Skype atd.) a chatovacím místnostem komunikovat nejen s ostatními studenty, ale i odbornými institucemi, a tak získávat další informace důležité pro svoje vzdělání. Může využít již výše zmíněných výukových programů a spoustu zahraničních edukačních serverů.⁹²
- V rámci **distančního vzdělávání** umožňuje internet již dnes poskytovat určité formy studia na dálku, díky tomu se dá vzdělávat téměř kdekoli a kdykoli. Díky video konferencím je možno provádět výuku s větším množstvím studentů v různých částech světa současně.
Mezi nejlepší systémy umožňující dlouhodobé řízení práce studenta pro distanční vzdělávání, patří například Lotus Learning Space (<http://www.lotus.com/home.nsf/tabs/learnspace/>).⁹³
- I když se dnes spíše jedná o hudbu budoucnosti, inteligence počítačů roste exponenciální řadou a brzy se budou blížit schopnostem lidským. Samozřejmě budou asi vždy zaostávat za člověkem v abstraktním myšlení, ale již nyní existuje spousta aplikací simulujících lidské chování. Na tomto principu fungují

---

⁹⁰ Brdička, B., *Role internetu ve vzdělávání*, dostupné z: <<http://it.pedf.cuni.cz/~bobr/role/ka53.htm>> [cit.21.03.2012]

⁹¹ Brdička, B., *Role internetu ve vzdělávání*, dostupné z: <<http://it.pedf.cuni.cz/~bobr/role/ka54.htm>> [cit.21.03.2012]

⁹² Brdička, B., *Role internetu ve vzdělávání*, dostupné z: <<http://it.pedf.cuni.cz/~bobr/role/ka55.htm>> [cit.21.03.2012]

⁹³ Brdička, B., *Role internetu ve vzdělávání*, dostupné z: <<http://it.pedf.cuni.cz/~bobr/role/ka56.htm>> [cit.21.03.2012]

expertní systémy, které se chovají jako odborníci v daném oboru. Díky internetovému připojení jsou tyto programy schopny výměny informací téměř okamžitě a jsou už dnes využívány například v lékařské diagnostice nebo v mechanickém překladu z jednoho jazyka do druhého.

Výukové programy jsou sice složitější, protože musí předvídat všechny možné reakce studentů, ale i na těchto možnostech se pracuje. Je možné, že využití **umělé inteligence** bude trvat ještě dlouho, ale i s tímto směrem se musí do budoucna počítat.⁹⁴

2.4. Dílčí závěr

Internet patří mezi nová masmédiá, která díky moderním technologiím mají přístup téměř ke všem lidem. Na rozdíl od ostatních masmédií je interaktivní, což umožňuje oboustranný přesun informací, příjemce nejen informace přijímá, ale také na ně může hned reagovat nebo je ovlivňovat. Navíc se tím, kdo na internet informace vkládá, může stát vlastně kdokoli, stačí k tomu mít přístup k technickým prostředkům. Schopnost využití internetu ve výuce je už dnes velká a jeho možnosti na tomto poli neustále stoupají. Tím, že internet nemá v podstatě žádná omezení a pohybují se v něm obrovská množství dat, je velmi složité v něm určitou informaci nalézt. K tomu slouží takzvané fulltextové vyhledávače, jejichž fungování je popsáno v kapitole výše. Vyhledávač s největším přístupem na česky psané webové stránky se nazývá Seznam a ten bude použit k vyhledávání informací v průzkumné části mé práce.

---

⁹⁴ Brdička, B., *Role internetu ve vzdělávání*, dostupné z: <<http://it.pedf.cuni.cz/~bobr/role/ka57.htm>> [cit.21.03.2012]

3. Průzkumná část

3.1. Definice a metoda zkoumaného problému

Praktická část této práce se bude zabývat analýzou internetu jako edukačního média. Podstatou průzkumu bude zjistit, zda-li je rodič dítěte postiženého nějakou poruchou schopen najít informace, které by mu pomohly řešit jeho situaci. Pro svůj výzkum jsem zvolil dnes velmi aktuální poruchu dětí, a to „*syndrom ADHD*“. Jedná se o poruchu osobnosti spojenou s hyperaktivitou, děti s touto poruchou se vyznačují nesoustředěností, impulzivitou a intenzivní energičností. Podrobněji se problematice věnuji v teoretické části mé práce.

Výše popsany rozbor bude probíhat prostřednictvím obsahové analýzy jednotlivých internetových stránek. Výběr výzkumného vzorku těchto stránek bude proveden následovně. Do fulltextového vyhledávače bude zadáno klíčové slovní spojení „*syndrom ADHD*“ a prvních dvacet po sobě jdoucích odkazů bude podrobena analýze spočívající zejména v průzkumu nabízených forem pomoci a jejich kvalitě. K vyhledávání odkazů webových stránek bude použit národní vyhledávač Seznam.

Cílem této praktické části je najít odpověď na otázku: Jakou formu pomoci nabízejí internetové stránky vyhledané za pomoci vyhledávače Seznam při řešení výchovného problému „*syndrom ADHD*“?

3.2. Stanovení kritérií

Při obsahové analýze webových stránek budu vycházet z následujících kritérií, přičemž některým bude přidělena bodová stupnice 0 až 3, kdy 0 představuje nesplnění daného kritéria a 3 nejvyšší stupeň splnění tohoto kritéria. Stránky budou hodnoceny podle jednotlivých plnění daného kritéria a výsledek analýzy bude popsán níže. Tato obsahová analýza na základě předem určených kritérií pak vypoví, jaké typy stránek jsou vyhledávačem nabízeny, jestli jsou webové stránky spíše komerční nebo odborné a v jaké rovině je tazatel schopen získat pomoc při řešení svého problému.

- **Kritérium č. 1: O jaký typ stránek se jedná?**

Cílem tohoto kritéria je zjistit, jestli jde o webové stránky provozované organizací zabývající se léčbou a poradenstvím výchovných problémů nebo zda se jedná spíše o diskuzní fórum na dané téma za účasti odborníků či bez nich, případně, jestli se jedná o organizaci, jejíž hlavní náplní není léčba a poradenství v oblasti výchovných problémů, nicméně klíčový pojem se na nich vyskytuje.

- **Kritérium č. 2: Jakou problematikou se webové stránky zabývají?**

Toto kritérium vypovídá o tom, zda jsou předmětné stránky zaměřené právě na syndrom ADHD nebo obecně na výchovné problémy či poruchy obecně, přičemž bude rozlišeno, jestli se tímto syndromem zabývají intenzivně nebo jen okrajově.

- **Kritérium č. 3: Jaká je míra a kvalita uvádění zdrojů, ze kterých stránky čerpají nebo na ně odkazují?**

Jednotlivé internetové portály budou obodovány následovně.

Stránky odkazují na odbornou literaturu, články odborníků. Lze u každého textu vyhledat relevantní zdroj – 3 body.

Stránky odkazují na odbornou literaturu, články odborníků. Jde u některých textů vyhledat relevantní zdroj – 2 body.

Stránky obsahují články na dané téma bez odkazů na zdroj či autora. – 1 bod.

Jiné – 0 bodů.

- **Kritérium č. 4: Poskytují internetové stránky zpětnou vazbu, díky níž jsou schopny nabídnout hledajícímu nějakou další pomoc?** Například odkaz na poradnu, přímá rada od odborníka, kontakt na odborníka atd.

Na stránkách jsou kontakty na odbornou pomoc, odborníka, sám odborník se na nich podílí a je schopen reagovat – 3 body.

Na stránkách je možné dohledat alespoň nějaké kontakty na odbornou pomoc (například formou odkazu na jiné stránky) – 2 body

Na stránkách lze zjistit kontakt na provozovatele stránek – 1 bod.

Na stránkách nelze zjistit kontakt – 0.

- **Kritérium č. 5: Jsou webové stránky interaktivní a lze v nich informace lehce vyhledat?**

Stránky jsou přehledné a informace lze na nich vyhledat velmi jednoduše – 3 body.

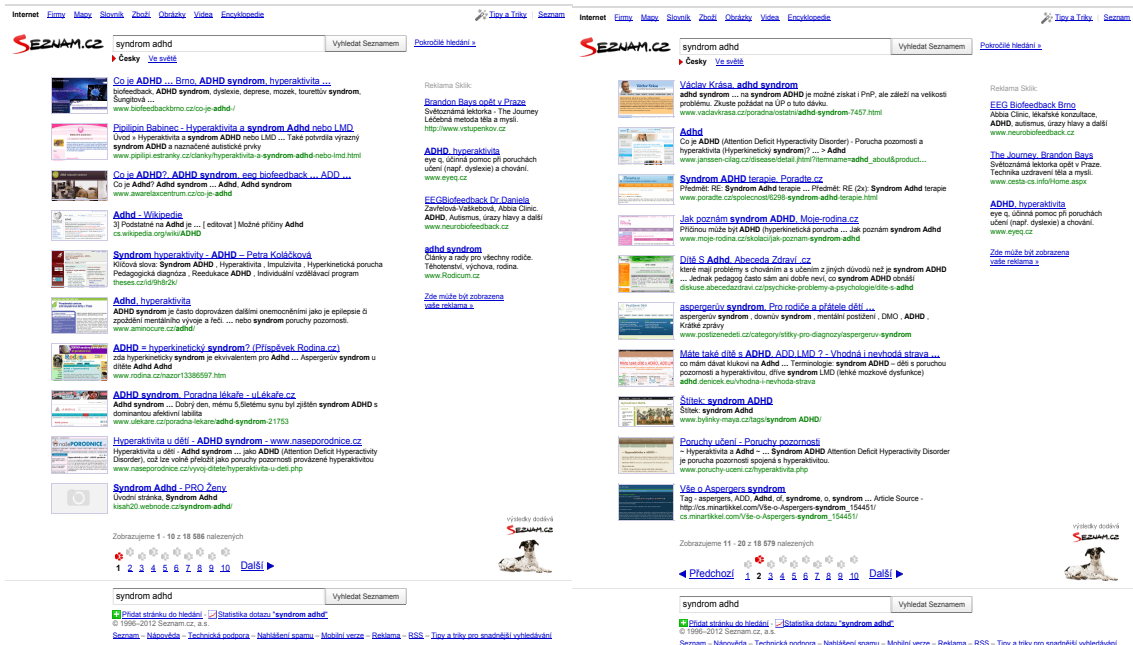
Stránky jsou méně přehledné a informace lze na nich vyhledat s menšími problémy – 2 body.

Stránky jsou nepřehledné, informace těžce vyhledatelné – 1 bod.

Stránky jsou nepřehledné, nelze se v nich orientovat ani vyhledávat potřebné informace – 0 bodů.

3.3. Analýza webových stránek

Dne 24. 03. 2012 bylo do vyhledávače Seznam zadáno klíčové sousloví „syndrom ADHD“, výsledkem bylo 18 586 nalezených odkazů, díky kterým je možné navštívit webové stránky obsahující hledaný výraz. Analýze bude podrobeno prvních dvacet po sobě jdoucích odkazů, které znázorňuje níže uvedený obrázek.

Konkrétně se tedy jedná o WWW stránky:

- <http://www.eeginstitut.cz/>
- <http://www.biofeedbackbrno.cz/>
- <http://www.pipilipi.estranky.cz/>
- <http://www.awarelaxcentrum.cz/>
- <http://cs.wikipedia.org>
- <http://theses.cz/>
- <http://www.aminocure.cz>
- <http://www.rodina.cz/>
- <http://www.ulekare.cz>
- <http://www.naseporodnice.cz/>
- <http://kisah20.webnode.cz>
- <http://www.vaclavkrasa.cz>
- <http://www.janssen-cilag.cz>
- <http://www.poradte.cz>
- <http://www.moje-rodina.cz>
- <http://diskuse.abecedazdravi.cz/>
- <http://www.postizenedeti.cz>
- <http://adhd.denicek.eu>
- <http://www.bylinky-maya.cz>
- <http://www.poruchy-uceni.cz>

V následující části budou stránky stručně popsány a budou podrobeny analýze dle zadaných kritérií. Výsledky analýzy budou uvedeny v tabulce a následně zhodnoceny.

1. První vyhledaná stránka **www.eeginstitut.cz** je placenou reklamou na institut zabývající se EEG Biofeedbackem. Vzhledem k tomu, že se jedná o vyloženě komerční stránky nabízející tuto službu, je jejich zpracování velice profesionální. Tazatel se o syndromu ADHD dozví jen všeobecné informace a je odkázán na použití výše uvedené služby.

2. Stránka **www.biofeedbackbrno.cz** patří firmě, která se zabývá EEG biofeedbackem a různými relaxačními a kosmetickými službami. Její zpracování je velmi profesionální. Informace o syndromu ADHD jsou velmi obecné a tazatel je odkazován na použití služby EEG Biofeedback
3. U **www.pipilipi.estranky.cz** se jedná o laický diskuzní portál zaměřený na rodiče, kde se o syndromu ADHD hovoří velmi okrajově.
4. Web **www.awarelaxcentrum.cz** je stránkou relaxačního centra, které mimo jiné nabízí EEG biofeedback, který je tímto centrem doporučován pro léčbu syndromu ADHD. Jedná se opět o čistě komerční záležitost a tomu odpovídá i vzhled a profesionální zpracování stránek.
5. Další nalezené stránky jsou **cs.wikipedia.org**, jedná se o internetovou encyklopedii, v případě hledaného výrazu obsahuje text i relevantní odkazy na odborné publikace.
6. Webové stránky **theses.cz** jsou portál pro zveřejňování a odhalování plagiátů vysokoškolských prací. Při zadání klíčového slova je schopen vyhledat spoustu materiálů, které jsou signovány a jejichž součástí jsou i zdroje, ze kterých bylo čerpáno.
7. **Www.aminocure.cz** jsou stránky zaměřené na aminokyselinovou léčbu a poradenství v oblasti neurologických onemocnění, jsou zde odkazy na odborné publikace, jedná se o komerční zařízení.
8. Diskuzní fórum **www.rodina.cz** je zaměřeno na rodiče. Jedná se o laický portál se širokým záběrem všech rodičovských témat, nicméně obsahuje spoustu odkazů na různé poradny a služby, které se zabývají i syndromem ADHD.
9. Další v řadě je portál **www.ulekare.cz**. Je zde možné vyhledat základní informace o zdravotních problémech, na některé dotazy reagují odborníci. Obsahují databázi poraden, lékařských zařízení a odborníků.
10. Web **www.naseporodnice.cz** je komerční reklamní projekt zaměřený na maminky, o výchovných poruchách a problémech se vyjadřuje jen okrajově.
11. Laický a osobní web je **kisah20.webnode.cz**. Provozován je jako fórum pro vyměňování informací, které jdou lehce vyhledat, ale jsou jen všeobecné.

12. Stránky **václavkrasa.cz** patří předsedovi Národní rady osob se zdravotním postižením ČR. Na tomto webu se o syndromu ADHD tazatel nedozví nic s výjimkou toho, že je určitá možnost žádat na tuto poruchu nějaké sociální příspěvky.
13. Webové stránky **www.janssen-cilag.cz** patří farmaceutické firmě vyrábějící medikamenty, mimo jiné i na syndrom ADHD, stránky podrobně popisují co syndrom ADHD je, jak ho zjistit a doporučují obrátit se na odborníky. Zdroje a odkazy na poradny nejsou uvedeny.
14. Internetové fórum **poradte.cz** je web, kde je možno položit otázku na jakékoliv téma a odpovědět může kdokoliv. Odpovědi jsou laické, bez udání zdroje a bez podpisu.
15. Další stránkou je web **moje-rodina.cz**, jedná se o projekt zaměřený na rodinu. O syndromu ADHD se zde píše bez odkazu na zdroj a bez možnosti vyhledat zde nějakou odbornou pomoc.
16. Web **abecedazdravi.cz** je internetové fórum, kde je možno položit dotaz týkající se zdraví, odpovídají si čtenáři navzájem, u některých témat radí i profesionálové. Jedná se o komerční projekt plný reklamy.
17. Portál **postizenedeti.cz** byl založen matkou postiženého dítěte a je to nekomerční projekt. Ovšem tazatel zde najde spoustu odpovědí na své otázky, s webem spolupracují i odborníci, jsou zde odkazy na různé poradny a zařízení pro problematické děti. Informuje i o možnostech volnočasových aktivit pro rodiče s dětmi. I když se nejedná o profesionální portál, u některých článků jsou uvedeny zdroje a u příspěvků odborníků i jména a specializace.
18. **ADHD.denicek.eu** je dalším portálem, který je založen matkou dítěte, které trpí nějakou poruchou, v tomto případě syndromem ADHD. Jedná se o web, na kterém spolupracují i sociální pedagogové. I když se jedná o nekomerční projekt, u některých článků se dají dohledat zdroje a rady odborníků jsou signované. Je zde mnoho odkazů na různé poradny a kluby, které mohou nabídnout pomoc rodičům. Na první pohled se webové stránky jeví jako seriózní, užitečné a pro rodiče přínosné, o dalším vypoví analýza.
19. Web **bylinky-maya.cz** je internetový obchod bylinkářství, který nabízí směsi bylinek na různé problémy, včetně syndromu ADHD.

20. Stránky **poruchy-učení.cz** jsou provozovány soukromou praxí lékařky, nabízejí služby psychiatrické ambulance a centra provozující EEG Biofeedback.

Následující tabulka ukazuje hodnocení webových stránek dle plnění jednotlivých kritérií.

WWW stránky	Kritérium č. 1	Kritérium č. 2	Kr. č. 3	Kr. č. 4	Kr. č. 5
http://www.eeginstitut.cz/	Webový portál provozuje organizace, jejíž hlavní náplní není léčba a poradenství v oblasti výchovných problémů	Webové stránky se syndromem ADHD zabývají jen okrajově	1	2	3
http://www.biofeedbackbrno.cz/	Webový portál provozuje organizace, jejíž hlavní náplní není léčba a poradenství v oblasti výchovných problémů	Webové stránky se syndromem ADHD zabývají jen okrajově	1	2	3
http://www.pipilipi.estranky.cz/	Webový portál provozuje organizace, jejíž hlavní náplní není léčba a poradenství v oblasti výchovných problémů	Webové stránky se syndromem ADHD zabývají jen okrajově	1	1	3
http://www.awarelaxcentrum.cz/	Webový portál provozuje organizace, jejíž hlavní náplní není léčba a poradenství v oblasti výchovných problémů	Webové stránky se syndromem ADHD zabývají jen okrajově	1	2	3
http://cs.wikipedia.org	Encyklopedický portál	Webové stránky se syndromem ADHD zabývají jen okrajově	3	0	3
http://theses.cz/	Portál diplomových prací	Webové stránky se syndromem ADHD zabývají jen okrajově	3	1	3
http://www.aminocure.cz	Webový portál provozuje organizace, jejíž hlavní náplní není léčba a poradenství v oblasti výchovných problémů	Webové stránky se syndromem ADHD zabývají jen okrajově	1	1	3
http://www.rodina.cz/	Webové diskuzní fórum zaměřené na rodinu	Webové stránky se syndromem ADHD zabývají jen okrajově	0	2	2

http://www.ulekare.cz	Webové diskuzní fórum zaměřené na zdraví všeobecně	Webové stránky se syndromem ADHD zabývají jen okrajově	0	3	3
http://www.naseporodnice.cz/	Webové diskuzní fórum zaměřené na rodinu	Webové stránky se syndromem ADHD zabývají jen okrajově	1	1	2
http://kisah20.webnode.cz	Webové diskuzní fórum s různorodou tématikou	Webové stránky se syndromem ADHD zabývají jen okrajově	1	1	3
www.vaclavkrasa.cz	Osobní webové stránky	Webové stránky se syndromem ADHD zabývají jen okrajově	0	1	2
http://www.janssen-cilag.cz	Firemní webové stránky	Webové stránky se syndromem ADHD zabývají jen okrajově	1	2	3
http://www.poradte.cz	Webové diskuzní fórum s různorodou tématikou	Webové stránky se syndromem ADHD zabývají jen okrajově	0	0	2
http://www.moje-rodina.cz	Webové diskuzní fórum zaměřené na rodinu	Webové stránky se syndromem ADHD zabývají jen okrajově	0	0	2
http://diskuse.abecedazdravi.cz/	Webové diskuzní fórum zaměřené na rodinu	Webové stránky se syndromem ADHD zabývají jen okrajově	1	1	2
http://www.postizenedeti.cz	Laické webové fórum zabývající se poruchami způsobující výchovné problémy	Webové stránky se syndromem ADHD zabývají jako jedním z řady poruch způsobující výchovné problémy	2	3	3
http://adhd.denicek.eu	Laické webové fórum zabývající se syndromem ADHD	Webové stránky se syndromem ADHD zabývají	3	3	3
http://www.bylinky-maya.cz	Internetový obchod	Webové stránky se syndromem ADHD nezabývají, klíčové slovo se zde vyskytuje	0	0	0
http://www.poruchy-uceni.cz	Webový portál provozuje organizace, jejíž hlavní náplní je léčba a poradenství v oblasti výchovných problémů	Webové stránky se syndromem ADHD zabývají jako jedním z řady poruch způsobující výchovné problémy	2	3	3

3.4. Výsledky analýzy

Výsledek analýzy je následující. Webový portál **adhd.denicek.eu** představuje z daného vzorku jednu z nejkvalitněji nabízených forem pomoci. I když tyto stránky neprovozuje odborná organizace zabývající se předmětnou problematikou, ale jejím zřizovatelem je matka dítěte trpícího touto poruchou, jedná se o webové stránky poskytující pomoc všem tazatelům na daný problém syndrom ADHD. Díky aktivitě provozovatelky má stránka mnoho příspěvatelů z odborné veřejnosti a je na ní uvedeno mnoho odkazů na psychologicko-pedagogické poradny a jiná zařízení, která mohou rodičům řešící nějaký výchovný problém odborně pomoci. Plnění jednotlivých kritérií dosáhlo vysokého stupně. Druhým v daném vzorku nejkvalitnějším webem se co do poskytování předmětné pomoci týče stal portál **poruchy-učení.cz**. Tento web je součástí soukromé psychiatrické praxe jedné lékařky, která využívá v rámci svých terapií metodu EEG – Biofeedback, která je podpořena jejími praktickými zkušenostmi a znalostmi. Poměrně efektivně naplňoval jednotlivá kritéria také webový portál **postizenedeti.cz**. Ten stejně jako **adhd.denicek.eu** provozuje matka postiženého dítěte a přispívají na něj odborníci. Na těchto stránkách lze také vyhledat odkazy na různé poradny a jiná odborná zařízení. Dalším stránkám se není nutné podrobněji věnovat. Jedná se především o různá diskuzní fóra založená na jiná téma, kde se výraz syndrom ADHD „jen vyskytuje“, nebo se jedná o stránky různých soukromých společností, které nabízí terapeutickou metodu EEG Biofeedback čistě jako komerční výrobek, resp. službu a problémům ve výchově dětí s předmětnou poruchou ADHD se věcně nevěnují.

Obecně z výsledků analýzy vyplývá, že se v daném vzorku vyskytuje nejméně stránek, které jsou provozovány odbornými organizacemi zabývajícími se léčbou nebo poradenstvím při poruchách způsobujících výchovné problémy. Stejně tak se velmi málo stránek specializuje přímo na léčbu nebo poradenství námi vyhledávané poruchy - „syndromem ADHD“. Z hlediska celkového vyhodnocení lze také uvést, že autoři uveřejněných internetových textů, resp. zřizovatelé webových stránek příliš neuvádí relevantní zdroje, ze kterých čerpají. Za kladné by se dal považovat fakt, že více než polovina internetových stránek je schopna poskytnout alespoň nějakou formu zpětné vazby, kvalitní formu odkazů na odbornou péči poskytují ale jen čtyři provozovatelé stránek (kvalita doporučené péče nebyla součástí tohoto hodnocení). Z důvodu vysoké technologické úrovně většina portálů také disponuje dobrou funkčností stránek.

Přehlednost a možnosti vyhledávat informace kvalitně nabízejí téměř všechny předmětné stránky.

Cílem průzkumné části bylo zjistit odpověď na otázky: **Jakou formu pomoci nabízejí internetové stránky vyhledané za pomoci vyhledávače Seznam při řešení výchovného problému „syndrom ADHD“?**

Odpověď zní: **Předmětné internetové stránky poskytují pomoc formou konzultací s odborníkem nebo již zkušeným rodičem, formou věcných rad, odborných textů a pomoc formou odkazu na odborné organizace zabývající se danou problematikou.**

Závěr

Pro svou bakalářskou práci jsem si vybral téma „internet jako edukační medium“. Od začátku jsem toto téma koncipoval z pozice rodiče, který má dítě trpící nějakou poruchou způsobující výchovné potíže a hledá na internetu radu, jak tyto potíže zvládat. Práce je rozdělena do tří částí, z nichž první dvě jsou teoretické a třetí praktická.

V první části se zabývám pojmy jako edukace, výchova v rodině, výchovné problémy dětí, jejich zvládnání a podpora, jakou mohou získat od různých institucí. Považoval jsem za důležité všechny tyto pojmy vymezit a popsat, záměrně jsem vypustil výchovné problémy způsobené disfunkční rodinou, protože předpokládám, že rodiče, které se o své děti nestarají nebo jim nějakým způsobem ubližují, nebudou pomoc pro své děti aktivně vyhledávat. Za klíčový pojem jsem pro vyhledávání na internetu zvolil syndrom ADHD, protože tento syndrom dnes představuje jednu z nejčastějších poruch způsobujících výchovné problémy.

V druhé části jsem považoval za nutné popsat masmédiá, jejichž je internet součástí, popsat fulltextový vyhledávač Seznam a internet jako edukační medium. Internet jako výukové médium má díky své interaktivitě a dostupnosti velkou budoucnost a stává se důležitým článkem edukačního procesu všech věkových kategorií a vrstev u nás a ve světě. Je ale otázkou, zda efektivně naplňuje všechny možnosti své výchovné funkce.

V praktické části bylo podrobena analýze prvních dvacet internetových stránek vyhledaných vyhledávačem Seznam. Zadané klíčové slovo bylo syndrom ADHD a výsledky jsou popsány výše. Z analýzy sice vyplývá, že tazateli, který hledá na internetu pomoc, se jakési odpovědi dostane, je ale nutné, aby zvládl rozlišit, zda-li se ještě jedná o formu kvalitní pomoci nebo jde jen o reklamní poutače sloužící k prodeji třeba i méně kvalitních výrobků či služeb. Dalším závažným problémem vycházejícím ze zmíněného průzkumu je absence internetové pomoci nabízené prostřednictvím různých odborných poraden či jiných medicínských zařízení (v prvních dvaceti vyhledaných webových stránkách se tato forma pomoci neobjevila ani jednou). Otázkou ale je, jestli je to způsobeno nesouhlasným stanoviskem těchto organizací, že by měl internet sloužit jako prostředek k řešení výchovných problémů, nebo nedostatkem

finančních prostředků na tvorbu kvalitních interaktivních webových stránek. Odborníci, kteří se podílí svou účastí na fungování poraden na internetu, jsou především tzv. nadšenci, kteří spolupracují z laickými tvůrci stránek a zabývají se tvorbou webů zaměřených na tuto problematiku zabývají z důvodu postižení vlastních dětí a nedostatku internetové pomoci.

Jak jsem již zmínil výše, největší problém vidím zejména v záplavě různých komerčních portálů, které pod nabídkou diskuzních fór v podstatě jen lákají potencionální zákazníky k prodeji svých produktů či služeb a zneužívají problémů ostatních ke svému profitu. Pětina webových stránek nabízí službu zvanou EEG Biofeedback, což se stalo velmi komerční záležitostí a vzhledem k pozicím a zpracováním těchto stránek se patrně jedná o velmi výdělečný podnik. Osobně výsledky této procedury nemohu hodnotit, ale při pročitání reakcí rodičů, jejichž děti tuhle léčbu absolvovaly, byly její výsledky nevalné. Určitě by stálo za to tuto metodu zhodnotit z medicínského hlediska, tedy zdali je to efektivní léčba nebo pokus vydělat peníze na rodičích postižených dětí. Podivuhodné je, že přístroje provozující tuto metodu jsou volně prodejné a jejich ovládání se lze naučit v pětidenním kurzu.

Závěrem bych rád dodal, že internet považuji i z hlediska výchovné funkce za významný institut naší budoucnosti, nicméně v dnešní době je internet v této věci poněkud povrchní a rodiče musí být při vyhledávání pomoci na internetu trpěliví a obezřetní.

Resumé

V první kapitole teoretické části je nejprve definován pojem edukace. Následně je popsána výchova v rodině, jaké potřeby je nutné naplnit, aby byla harmonická a jaké typy výchovy rozeznáváme obecně. Dále je tato práce zaměřena na poruchy způsobující výchovné problémy, ty jsou podrobně popsány. Následuje část kde je nastíněno jak zvládat výchovné problémy v rodině a je vyjmenována dostupná institucionální podpora, která je rodičům problémových dětí nabízena.

Druhá kapitola teoretické části je zaměřena na pojmy internet a vyhledávač Seznam. Je zde popsán internet jako nové masmédiu a fungování fulltextového vyhledávače Seznam. Nemalá část této kapitoly je věnována internetu jako edukačnímu médiu, jeho využitelnost v procesech výuky a jakou na tomto poli může mít budoucnost.

V praktické části je jako zkoumaný problém definována situace, kdy rodič hledá na internetu pomoc při výchovném problému a klíčovým slovem pro vyhledávání je zvolen „syndrom ADHD“. Po stanovení metody průzkumu a zvolení výzkumného vzorku je provedena analýza webových stránek, která je následně vyhodnocena.

Závěrem je konstatováno, že tazatel je schopen najít pomoc při řešení výchovných problémů, je ovšem potřeba zachovat určitou obezřetnost, neboť internet je volně přístupný všem a některé informace na něm mohou být zavádějící.

Anotace

Tato práce je zaměřena na internet jako edukační medium. V tomto případě představuje internet rádce pro rodiče hledající pomoc při řešení výchovných problémů. Práce je rozdělena do dvou částí, v teoretické se zabývá popsáním pojmů edukace, internet, vysvětluje výchovu v rodině, některé výchovné poruchy, nastiňuje jak tyto poruchy zvládat a jaké instituce pomáhají výchovné problémy řešit. Druhá část se zabývá analýzou webových stránek vyhledaných národním vyhledávačem Seznam, jako klíčové slovo pro vyhledávání byl zvolen syndrom ADHD.

Cílem práce bylo zjistit, jakou jsou rodiče schopni na internetu nalézt odbornou pomoc při řešení výchovných problémů.

Klíčová slova

Edukace, výchova v rodině, výchovné problémy, výchovné poruchy, syndrom ADHD, internet, Seznam.

Abstract

This thesis is focused on the Internet as an educational medium. In this case, internet is presented as a guide for parents who is seeking help for solving educational problems. The thesis is divided into two parts, the theoretical part describes the education and internet terms, explains education in the family, some educational disorders, outlines how to manage these disorders and which institutions help to solve educational problems. The second part deals with the analysis of web pages, searched by "Seznam" web search engine. As the keyword for searching was selected ADHD syndrome.

The aim of this thesis was to determine what professional support is available on the Internet for parents who need help in solving educational problems.

Keywords

Education, education in the family, educational problems, educational disorders, ADHD syndrome, internet, Seznam.

Seznam použité literatury

Odborná literatura

1. Čáp, J., Mareš, J., *Psychologie pro učitele*, 1. vyd. Praha: Portál, 2001, 656 s. ISBN 80-7178-463-X.
2. Fischer, S., Škoda, J., *Speciální pedagogika. Edukace a rozvoj osob se somatickým, psychickým a sociálním znevýhodněním*. 1. vyd. Praha: Triton, 2008, 205 s. ISBN 978-80-7387-014-0.
3. Jiráček, J., Köpplová, B., *Média a společnost*. 1. vyd. Praha: Portál, 2007, 207 s. ISBN 978-80-7367-287-4.
4. Klímová, M., *Pedagogická diagnostika v práci učitele*, In Střelec S. Studie z teorie a metodiky výchovy II. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, MSD, 2005, 214 s. ISBN 80-210-3687-7.
5. Koukolík, F., Drtilová, J., *Vzpoura deprivantů: O špatných lidech, skupinové hlouposti a uchvácené moci*. 1. vyd. Praha: Makropulos, 1996, 303 s. ISBN 80-901776-8-9.
6. Kraus, B., Poláčková, V. et al., *Prostředí, člověk, výchova*. 1. vyd. Brno: PAIDO, 2001, 199 s. ISBN 80-7315-004-2.
7. Malach, J., *Obecná pedagogika*. 1. vyd. Ostrava: PdF OU, 2002, ISBN 80-7042-205-X.
8. Matoušek, O., *Rodina jako instituce a vztahová síť*. 3. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003, 161 s. ISBN 8086429199, 9788086429199.
9. Pelikán, J., *Výchova jako teoretický problém*. 1. vyd. Ostrava: Amosium servis, 1995, 234 s. ISBN 8085498278, 9788085498271.
10. Pokorná, V., *Teorie a náprava vývojových poruch učení a chování*. 3. vyd. Praha: Portál, 2001. 336 s. ISBN-10: 80-7178-570-9.
11. Průcha, J., *Moderní pedagogika*. 2. vyd. Praha: Portál, 2002. 481s. ISBN 80-7178-631-4.
12. Průcha, J., Walterová, E., Mareš, J., *Pedagogický slovník*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009, 324 s. ISBN 978-80-7178-579-8.
13. Průcha, J., *Přehled pedagogiky: úvod do studia oboru*. 1. vyd. Praha: Portál, 2000, 270 s. ISBN 80-7178-399-4, 9788071783992.

14. Střelec, S. (ed.), *Studie z teorie a metodiky výchovy II*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, MSD, 2005, 214 s. ISBN 80-210-3687-7.
15. Train, A., *Nejčastější poruchy chování dětí: Jak je rozpoznat a kdy se obrátit na odborníka* [Přel. Tomková, D.]. 1. vyd. Praha: Portál, 2001, 198 s. ISBN 80-7178-503-2, 9788071785033.
16. Vagnerová, M., *Vývojová psychologie I: dětství a dospívání*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2005, 467 stran. ISBN 80-246-0956-8.

Internetové zdroje

17. Brdička B., *Role internetu ve vzdělávání*, dostupné z:

<<http://it.pedf.cuni.cz/~bobr/role/>> [cit.21.03.2012]

18. Český statistický úřad, *Kolik domácností v ČR má počítač a internet*, dostupné

z:<http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/kolik_domacnosti_v_cr_ma_pocitac_a_internet> [cit.21.03.2012]

19. *Statistiky CZ domén*, dostupné z: <<http://www.domena.cz/statistics.html>> [cit.21.03.2012]

20. *Vyhledávače*, dostupné z:

<<http://www.jakpsatweb.cz/vyhledavace.html>> [cit.21.03.2012]